

INTERESUL ROMÂNILOR PENTRU LITERATURA POLONĂ ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XIX-LEA

ION PETRICĂ

Începînd cu Grigore Ureche și sfîrșind cu Gheorghe Asachi, toți românii care s-au apropiat de literatura polonă au ajuns în tangență cu ea datorită, în primul rînd, formației lor culturale. Studiile în școlile sau universitățile polone i-au familiarizat cu o literatură istorică și o beletristică bogată în valori, cu referințe abundente la trecutul poporului român și prin aceasta și tentante și necesare ca sursă de inspirație și izvoare ¹.

A doua jumătate a secolului al XIX-lea prezintă mari deosebiri față de secolele precedente. Românii formați în atmosfera culturală polonă devin o raritate, fapt explicabil după ultima împărțire a Poloniei, iar cei care cunosc această limbă, cum ar fi B. P. Hasdeu, manifestă preocupări ce depășesc raporturile culturale bilingve. Cu toate acestea, interesul pentru literatura și cultura polonă în România nu dispare, ba chiar se pot deosebi momente de reală efervescentă în această direcție.

Revirimentul mișcării revoluționare între 1830—1850 a avut darul să stîrnească o comuniune de idei și aspirații în rîndul celor mai luminate spirite din numeroase țări ale Europei. Parisul devenise un focar al ideilor emancipării sociale și naționale, susținute în presă sau expuse de la catedră de Jules Michelet, Edgar Quinet, Adam Mickiewicz, cu larg ecou în rîndurile tinerețului ². În această atmosferă s-a produs și apropierea revoluționarilor români de emigrația polonă, concentrată prin cei mai de seamă reprezentanți ai ei

¹ P. P. Panaitescu, *Influența polonă în opera și personalitatea cronicarilor Grigore Ureche și Miron Costin*, București, 1925; idem, *L'Influence de l'oeuvre de Pierre Mogila archevêque de Kiev dans les Principautés roumaines*, Paris, 1926; St. Wędkiewicz, *Cîteva cuvinte privitoare la unele probleme din domeniul legăturilor sufletești între Români și Poloni*, București, 1921; idem, *Z dziejów polonistyki w Rumunii. Bogdan Petriceicu Hasdeu*, în „Prace Filologiczne” Tom XII: „Prace Polonistyczne” ofiarowane Janowi Losiowi, Varșovia, 1927, p. 474—488; N. Iorga, *Polonais et Roumains. Relations politiques, économiques et culturelles*, București, 1921; St. Lukasiuk, *Pologne et Roumanie aux confins des deux peuples et des deux langues*, Paris-Varșovia—Cracovia, 1938; idem, *Rumunia a Polska w XIX-tym wieku*, Cracovia, 1929; I. C. Chițimia, *Adam Mickiewicz et l'écrivain roumain G. Asachi*, în „Romanoslavica”, I, 1958 etc.

² Cf. W. Mickiewicz, *La Trilogie du Collège de France, Mickiewicz, Michelet, Quinet*, Paris, 1924; I. C. Chițimia, *Адам Мицкевич, Н. Бэлческу, и «Воспевание Румынии»*, în Rsl., II, 1958; idem *Influențe și traduceri ale lui Adam Mickiewicz în literatura română*, în Rsl., XII, 1965, p. 179—180.